

Datum

2024-09-16

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2024-862

Yttrande

Till

Socialdepartementet

**Remiss Socialdepartementet - En mer effektiv tillsyn
över socialtjänsten (SOU 2024:25)
S2024/00953**

Sammanfattning

Malmö stad ställer sig i huvudsak positiv till förslagen. Kommunerna behöver dock kompenseras för de merkostnader i form av administration som uppstår. Malmö stad delar inte utredningens bedömning gällande höjda beloppsgränser eller föreslagen rapporteringsfrekvens gällande ej verkställda beslut. Vidare anser Malmö stad att det finns behov av vissa förtydliganden. Det gäller förslag om förbud av olovliga verksamheter, om kommunernas anmälningsskyldighet och i fråga om uppföljning av avtal. Malmö stad framför även en övrig punkt.

Nedan lämnas synpunkter på förslagen enligt utredningens disposition.

Yttrande

9.2 Särskild avgift vid ej verkställda beslut

Malmö stad är kritisk till att höja beloppsgränserna för ej verkställda beslut i både socialtjänst och LSS till att motsvara dagens penningvärde. I en kontext där landets kommuner ofta påtalar att kärnverksamheter är underfinansierade ser Malmö stad det som problematiskt att ålägga kommunerna att betala större belopp. Ett mer kännbart belopp kan påverka kommunens verksamhet i större utsträckning än innan, varför Malmö stad inte instämmer i utredningens förslag. Malmö stad bedömer att problemen kan lösas på andra, mer träffsäkra sätt än med sanktionsavgifter.

Malmö stad instämmer i problematiken gällande tillsyn över ej behovsprövade insatser. Dokumentationsskyldighet är därför en viktig del för att säkerställa dessa insatser och för att kunna följa upp dem. Malmö stad vill lyfta vikten av att kommunerna kan få stöd i hanteringen av ej behovsprövade insatser framåt för att säkerställa en rättssäker hantering av dessa.

9.3 Kommunernas rapportering av ej verkställda beslut

Malmö stad instämmer inte i utredningens förslag och resonemang om återrapportering av ej verkställda beslut var tredje månad i stället för var sjätte månad. Malmö stad menar att vinsterna med rapportering var sjätte månad överväger mot rapportering var tredje månad. Ett utvecklat och systematiskt arbete med kontroll och uppföljning av ej verkställda beslut samt informationsinsatser mot berörda verksamheter kan svara upp mot den önskade effekten. Utredningen anser att den administrativa bördan av att rapportera var tredje månad vägs upp av den vinst som görs för den enskilde. Malmö stad vill påtala att få ärenden hamnar inom denna kategori. Verkställighet sker utifrån brukarens rätt att få sin insats och ska alltid ske så skyndsamt möjligt, oberoende av rapporteringsfrekvensen. Rapportering var sjätte månad kan frigöra administrativ tid och ge mer tid för uppföljning.

9.4 Sanktionsavgift på ett par områden

Malmö stad ställer sig positiv till förslag om en sanktionsavgift vid överträdelse då en verksamhet har brutit mot villkoren i nya paragrafer, 13 kap. 12 och 13 §§.

9.5 Utökad anmälningsskyldighet för kommuner

Malmö stad välkomnar förslaget om anmälningsskyldighet vid väsentliga förändringar i anmälningspliktig verksamhet. Det kommer att innebära en viss ökning i administrativt hänseende vilket ska vägas in vid beräkning av den ekonomiska compensationen. Malmö stad ser även att det är av vikt att e-tjänsten fortsätter att utvecklas för att ytterligare underlätta administration och tidsbesparing för kommuner. Detta kan förslagsvis ske genom att, inom ramarna för gällande lagstiftning, skapa digitala gränssnitt som hjälper system att kommunicera med varandra och andra lösningar som möjliggör fortsatt digitalisering.

Avseende kommunal anmälningsplikt vid allvarliga brister med mera pekar utredarna på svårigheterna att tydligt formulera kriterier för bedömningen av en verksamhetsutövers lämplighet. Vilja att göra rätt för sig och uppträda laglydigt är några av de kriterier som räknas upp i 23 § LSS. Av förslaget framgår inte hur långt tillbaka i tiden händelser kan beaktas. I syfte att bedöma tidigare misskötsamhet på likartat sätt anser Malmö stad därför att ett förtydligande vore på sin plats om vid vilken tidpunkt äldre förseelser ska anses preskriberade.

9.7 Olovliga verksamheter ska kunna förbjudas

Malmö stad vill framhålla behovet av att lagändringen utformas på ett sådant sätt att individer som placerats på ett tillståndspliktigt boende inte hamnar i kläm, när en verksamhet förbjuds i enlighet med det nya förslaget. Det är därför centralt att socialtjänsten i dessa fall meddelas skyndsamt när beslut om förbud fattas, samt ges tillräckligt med tid att hitta en alternativ placering för berörda. Det är av särskild vikt i fråga om barn och unga.

9.8 Lämplighetsprövning ska uttryckligen gälla även den juridiska personen

Malmö stad välkomnar förslaget som innebär att 7 kap. 2 § tredje stycket socialtjänstlagen ska ha följande lydelse: ”I fråga om en juridisk person krävs att den juridiska personen och samtliga som anges i andra stycket 1–4 bedöms lämpliga.” I LSS ska motsvarande ändring införas i 23 § andra stycket. Det är positivt att det nu införs en bestämmelse om lämplighetsprövning som även ska omfatta den juridiska personen.

9.11 Granska kommuners avtalsuppföljning genom tillsyn och ge vägledning om avtalens innehåll

Malmö stad välkomnar förslaget om att ge upphandlingsmyndigheten i uppdrag att utveckla stöd för upphandling och avtal i enlighet med lagen om offentlig upphandling. Det finns behov av stöd i avtalsprocessen, om tillstånd för privata vårdgivare som bedriver verksamhet enligt SoL och LSS och även behov av stöd kopplat till välfärdsbrottslighet. Till exempel kan någon form av kravbibliotek ge kommuner stöd i att upprätta krav inför upphandling. Det kan möjliggöra för kommuner att på bättre sätt kunna agera på iakttagelser i samband med utvärdering inför tilldelning.

Malmö stad ser det även som viktigt att tydliggöra hur uppföljning och allmänhetens insyn ska säkras när inköpscentraler eller ramavtal via annan part nyttjas för kommunens medborgare. Ansvarsfördelningen av uppföljningsskyldigheten i de fall avtal upphandlas genom fullmakt och om avtal förvaltas och följs upp av annan part behöver tydliggöras.

9.12 Utreda hur statlig kvalitetsgranskning skulle kunna införas som ny verksamhetsgren

Malmö stad ser positivt på förslaget och ser behov av kontinuerlig, bättre återkoppling rådgivning och dialog kring eventuella brister och förbättringsområden i samband med IVO:s tillsyn och ställningstaganden. Kvalitetsgranskningar enligt förslaget kan utgöra ett komplement till både IVO:s tillsyn och kommuners och upphandlande myndigheters egna kvalitetsgranskningar. En kvalitetsgranskning bör utformas så att det inte medför ytterligare administrativ börda för kommunerna.

Malmö stad instämmer i utredningens bedömning att vissa frågor först behöver utredas närmare, så att gränssnittet gällande vilka roller Socialstyrelsen och IVO har blir tydligare.

Övriga synpunkter

Malmö stad anser det av vikt att staten i framtiden säkerställer att en tillsynsmyndighet för LSS-verksamheter har rätt förutsättningar att utöva tillsyn av verksamheter. I enlighet med lagstiftningens ursprungliga intentioner fordras en mer specialiserad kompetens mot LSS-området för att kunna utöva optimal tillsyn, detta för att det finns

